

Francišek I. je dobil v miru, sklenjenem v mestu, ki se Campo Formio imenuje, leta 1797. Benetke, beneško Istro in Dalmacijo, v luneviljskem miru l. 1811. vojvodstvi tridentinsko in bresanonsko, v požunskem miru l. 1805. pa izbornu knežijo saleburško.

Končno pismo dunajskega vladarskega zbora (kongresa) dano 9. junija l. 1815. je na novo ustanovilo obseg države, katero je bil cesar Francišek I. 11. dne avgusta l. 1804. razglasil za nerazdelno dedno cesarstvo, in zavezne velike države so ta obseg slovesno priznale v njega celoti.

Od te dobe se je cesarstvo umnožilo še samo z mestom krakovskim in njegovim obližjem, ki mu je bilo (1846) vdruženo po dogovoru s sosednjimi državami.

Deržavni gerb.

Veliki deržavni gerb je dvoglav, črn cesarski orel, kronan na vsaki glavi, z zlatima kljunoma in z rudečima ven molečima jezikoma, deržeč v desnem kremplju zlato deržavno žezlo in deržavni meč z zlatim križastim deržajem, v levem kremplju pa cesarsko zlato jabelko deržavno, na katero je vdelan zlati križ. Na persih tega dvoglavega orla leži z znamenji redov okinčani poglavni ščit, kateri ima na devet glavnih poljih rodoslovne deželske in spominske gerbe. Srednje glavno polje kaže rodoslovni gerb cesarske hiše. Ta gerb je razdeljen podolgoma na tri ščite in ima v sredi avstrijski hišni gerb: sreberno poprečnico v rdečem polju: na desni strani kronanega rdečega leva habsburškega v zlatem polju, na levi pa vojvodsko-lotarinski rodovni gerb, namreč: v zlatem polju rdeče na pošev proti desni roki potegnjeno bruno, na katerem so djani trije breznožni sreberni orli eden nad drugega. Dvoglavni orel se nahaja na zlatem herbtinem ščitu nemške oblike, na katerem se blišči avstrijska cesarska krona. Herbtini ščit podpirata kakor ščitoderžca dva orloleva (noga) s černo in zlato barvo poprek načertana, oba zlatokljuna in s stegnjenim rdečim jezikom.

Srednji deržavni gerb ima cesarskega dvoglavega orla, ki mu na persih leži rodoslovni gerb cesarske hiše, obdan z znamenji redov: zlatega runa, Marije Terezije, Sv. Štefana, Leopolda in železne krone, in z gerbi dežele ogerske, lombardske (beneške), ilirske, erdeljske, moravske in sleške, ti-

rolske, štajarske in koroške, salcburške, avstrijske pod Anižo, Galicije in česke.

Mali grb je enak srednjemu, samo da nima enajst stranskih ščitov.

Deržavni barvi ste zlata in črna, hišni barvi pa sreberna in rdeča barva; geslo ali pregovor cesarja sedaj vladajočega je: „Viribus unitis“ to je: „Z zedinjenimi močmi“.

Otroški vertec. *)

Spijoči Jezušek.

(Svobodno po F. V.)

Zgodnja pomlad bila je. Sveti družini v Nacaretu primanjkovalo je derv. Ko torej sv. Jožef neko jutro seže po sekiri, da bi šel iskat v gojzd kaj lesenine za kurjavo, je marljivi Jezušek koj tudi na nogah, poišče svoj košek, in gre s svojim rednikom iz doma. V gojzdu obadva kaj pridno delata; sv. Jožef z dobro nabrušeno sekiro drevesa podira in veje seka, mali Jezušek pak jih nosi na zeleno trato ob kraju gojzda, da bi jih potem zvozila domu. V mali košek pa na zadnje Jezušek še hoče nabrati drobnih iveri, da bi ljuba mamka Marija imela tudi kaj teh potrebnih malenkosti za podkurjavo pri rokah. Od marljivega dela in urnega tékanja so mlademu Jezušku plamtela nedolžna ličica ko rudeča juterna zarija; ves utrujen se usede na mehki mah pod neko smrekico, poleg ktere je rastle tudi prijazna breza. Tički so tako ljubeznjivo prepevali, da se malemu Jezušku malo zadremlje, torej se nasloni v smrekovi senci na mehki mah, in presladko zaspi. Ko mah, smrekica in breza Jezuška zadremati vidijo, se silno razveselē. V željah, da bi svojemu mlademu stvarniku saj dalje mogli služiti, mah zdajci požene lepe cvetke iz svojih koreninic, da bi Jezušek imel bolj zalo posteljico; smrekica in breza pak nagnete svoje goste veje k tlam, in naredite tako okrog njega mično zeleni, hladni šotorček. Ko se Jezušek prebudi in

*) Učenci imajo povestice kaj zelo radi. Velikokrat, ko so otroci med ukom nepokojni, je prav dobro, če ima učitelj kaj takega blaga pri rokah, ker z oblubo kake lepe povestice jih najpred pripravi k pokoju. Želeti je, da bi „Tov.“ pod zgoraj navedenim naslovom odperl nov predel, ter bi donasal bolj pogosto kako krajšo povestico; zvesti smo si, da bi vstrezal s tem na vse strani.
Pis.